

Sölvesborgs kommun

Yttrande över undersökning om betydande miljöpåverkan över förslag till detaljplan för Ljungaviken i Sölvesborgs kommun

Handlingar daterade 2022-11-23 för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (PBL 2010:900)

Er beteckning: 2021/21

Bakgrund och syfte

Planarbetet har initierats av kommunstyrelsen som gav byggnadsnämnden i uppdrag 2021-01-26 KS § 4 att pröva möjligheten att upprätta en ny detaljplan för bostäder samt utveckling av golfanläggningen för området mellan Sölvesborgs golfklubb och befintlig bebyggelse i Ljungaviken.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen redovisar sina synpunkter nedan som bör beaktas i det fortsatta planarbetet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Sölvesborgs kommun har upprättat en checklista för att bedöma behovet av att upprätta en strategisk miljöbedömning. Kommunens ställningstagande är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms få betydande miljöpåverkan och att en MKB enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen (PBL) inte krävs. Bedömningen grundar sig på att den befintliga miljön inte har sådana värden eller en sådan sårbarhet och att planens storlek och dess risker för människors hälsa och miljön inte är av en sådan omfattning att denna kan väntas leda till betydande miljöpåverkan. Detaljplanen utgör inte heller en del i ett sådant större utbyggnadsprojekt där de olika delprojekten sammantaget kan innebära betydande miljöpåverkan. Utifrån inkomna handlingar kan länsstyrelsen inte bedöma om planförslaget innebär betydande miljöpåverkan. Kommunen behöver tydliggöra frågor berörande översvämningsrisk i det fortsatta planarbetet. Se vidare under rubriken "Översvämningsrisk".

Motiv för bedömningen

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10§ PBL

Riksintresse

Del av området berörs i väster av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § MB och till Sölvesborgsvikens Natura 2000 och till Sölvesborgsvikens naturreservat. Kommunen bedömer att planförslaget inte påverka riksintressena i någon större utsträckning

Länsstyrelsen vill lyfta att även åtgärder som genomförs utanför ett skyddat område kan medföra negativ påverkan på områdets värden. Exploatering kan påverka vattenflöden, riskera vattenföroreningar och övergödning vilket utgör hot för arter som Natura 2000-området är utpekade för att skydda.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Översvämningsrisk

Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat risken för olyckor översvämning och erosion (PBL 2 kap. 5 §). Enligt PBL ska Länsstyrelsen överpröva kommunens beslut om detaljplan ifall planen kan antas innebära att en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion (PBL 11 kap. 5§). I checklistan anges att människor och egendom inte utsätts för risker i samband med översvämning. Den exakta utformningen av planområdet är inte specificerat i underlagen, men Länsstyrelsen kan konstatera att den västra delen av planområdet ligger låglänt, se bild. Dessutom finns översvämningsrisk för tillfartsvägarna till detaljplaneområdet (väg 501 både norr och söderut översvämmas vid + 2,5 m högvatten (RH 2000). Vid + 3 m översvämmas även Mjällbyvägen, då finns inte längre någon väg ut från området.

Tillgängligheten till planområdet måste säkerställas för att klara stigande havsvattennivåer. Innan kommunen har redovisat hur och när tillfarten ska klimatanpassas går det inte att utesluta att detaljplanen kan innebära risk för hälsa och säkerhet eller innebära betydande miljöpåverkan. Kommunen behöver därför visa på en ungefärlig tidsplan för de åtgärder som kan vara möjliga att genomföra för att säkra tillfartsvägarna till planområdet.

Figur 1. Kustöversvämning upp till +3 meter över medelhavsnivå (RH 2000).

I Länsstyrelsens riktlinjer går att läsa att "Byggnadsverk med användningsområden som behövs för ett fungerande samhälle måste utformas och skyddas så att de är tillgängliga och användbara även vid framtida högvatten." De vägledande principer för klimatanpassningsarbetet, Prop. 2017/18:163 anger att tidsperspektivet för klimatanpassningsåtgärder ska utgå från det specifika objektets livslängd. När ny bebyggelse ska lokaliseras anser Länsstyrelsen att tidsperspektivet behöver vara minst 100 år vid säkerställandet att marken är lämpad för ändamålet med hänsyn till översvämning. En lämplig tidshorisont för bebyggelsen är alltså minst år 2130.

När det gäller framtida medelvattenstånd rekommenderar Länsstyrelsen SMHI:s hemsida för framtida medelvattenstånd¹. I planerings sammanhang rekommenderar Länsstyrelsen att klimatscenario SSP5-8.5 (83:e percentil) eller scenarier som är mindre troliga tillämpas. Utöver medelvattennivån och tillfälligt höga nivåer måste hänsyn också tas till grundvattenpåverkan, lokala effekter, våguppstuvning och våguppskjölning.

Djurhållning

Strax sydöst om området ligger en minkfarm. Ett skyddsavstånd på minst 300 meter ska upprätthållas för påverkansaspekter så som lukt och flugor mm.

¹ <https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493>

Föreningar

Inom en del av området ligger en minkfarm. Marken kan vara förorenad och sanering av förorenad mark kan vara nödvändig.

Objektet finns med i länsstyrelsens databas för förorenade områden, EBH-stödet. Informationen om minkfarmen är dock mycket begränsad eftersom objektet endast är identifierat.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att planförslaget kan innebära påverkan på förorenad mark. Däremot kan planförslaget innebära en positiv påverkan om åtgärd utförs vid behov.

Länsstyrelsen förespråkar generellt att marken i första hand bör vara lämplig för ändamålet redan innan en plan antas. Resultatet av efterkontrollen av avhjälpandet ska då visa att marken är lämplig för den nya markanvändningen.

Om en misstänkt förorening upptäcks ska tillsynsmyndigheten underrättas enligt 10 kap. 11 §, miljöbalken. Om grävning ska genomföras i förorenade massor måste en anmälan om detta enligt 28 §, förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd lämnas till tillsynsmyndigheten.

Dagvatten

Dagvattenhantering föreslås delvis tas omhand lokalt på respektive fastighet. Övrigt vatten föreslås tas omhand i en öppen dagvattenanläggning.

Länsstyrelsen instämmer att det i kommande dagvattenutredning är viktigt att en bedömning om hur planförslaget påverkar status i recipient på kvalitetsfaktornivå.

VA

Området kommer att kopplas på det allmänna avloppsnätverket.

Länsstyrelsen ser det som en förutsättning för ett genomförande av planen.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL skall MKN följas vid planläggning. Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om den lägsta godtagbara miljökvalitet och är juridiskt bindande, fastställda av regeringen utsedd myndighet. Miljökvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller.

”Frisk luft” är ett av riksdagens uppsatta miljökvalitetsmål, där luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas. För att uppnå detta mål är miljökvalitetsnormer ett av styrmedlen. Kommunerna har ansvaret att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljökvalitetsnormerna.

För ytvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status (kvicksilver, TBT m.m.) och ekologisk status (bottenfauna, fisk m.m.). För grundvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status och kvantitativ status (dvs. att det råder balans mellan uttag och nybildning av grundvatten).

Miljö kvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Den gäller även omgivningsbuller från vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att det med tanke på planområdets läge och omfattning inte bedöms finnas någon risk för att någon miljö kvalitetsnorm ska överskridas.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Planförslaget bedöms inte påverka mellankommunala eller regionala förhållanden.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP

Området är inte ett utpekat utvecklingsområde i antagen översiktsplan från 2020 utan är utpekat som jord- och skogsbruksmark. Förslaget kan härmed inte anses förenligt med gällande översiktsplan.

Kulturmiljö

Den östra delen är utpekad som fornlämning för boplats, RAÄ Mjällby 71:1. I samband med färdigställande av aktuell detaljplan har länsstyrelsen fattat ett beslut om arkeologisk förundersökning, (dnr 431-4033-21). Fältdelen av förundersökningen är genomförd. I övrigt finns inget att yttra ur kulturmiljösynpunkt.

Naturmiljö

Det finns inga registrerade naturvärden/noterade rödlistade arter inom planområden, området gränsar dock till område med höga värden och det är därför sannolikt att aktuellt område hyser liknande värden och arter. Det är av stor vikt att områdets naturvärden noga utreds tidigt i planskedet, detta för att tidigt undersöka områdets förutsättningar för planläggning och minska risk för ett negativt besked längre fram i processen.

Skyddsvärda träd

Det är positivt att skyddsvärda träd inventerats. Skyddsvärda träd bör alltid i möjligaste mån sparas. Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Generellt gäller att ju

äldre och grövre ett träd blir desto fler arter kan det utgöra livsmiljö för. Med tiden får ett träd en mängd olika miljöer, till exempel grov bark, solexponerad ved och håligheter som utgör grunden för trädens stora biologiska mångfald. Eken är det trädslag som hyser flest arter, över 1500, varav mer än 500 arter utgörs av hotade arter.

Jordbruksmark

Jungfrulig mark tas i anspråk för bebyggelse. Arter knutna till jord- och skogsmark förväntas påverkas negativt men arter knutna till mer urbana miljöer (bostadsområden/parkmark mm) förväntas påverkas i mer positiv riktning.

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. (Miljöbalken 3 kapitlet 4 §).

Av denna skrivning i Miljöbalken framgår därmed de kriterier som avgör om jordbruksmark kan tas i anspråk för annan användning än jordbruk.

I översiktsplanen sid 27 redovisas kort om jordbruksmark och att Igenväxning av odlingslandskapet och förändrad markanvändning bedöms vara ett landskapsvårdsproblem i kommunen. Det påverkar både landskapsbilden och den biologiska mångfalden.

För att bedöma om jordbruksmark, med hänsyn till Miljöbalken och översiktsplanen, kan tas i anspråk för annan användning behöver kommunen utreda om föreslagen markanvändning kan utgöra sådant väsentligt samhällsintresse som gör att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk. Det behövs också tas fram underlag och bedömning av om alternativa platser på annan mark än jordbruksmark kan tas i anspråk istället.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

Stadsdel i Sölvesborg och nu berörd del utgör utbyggnadsetapp 4. Genom en gång- och cykelbro förbinds området med stadens centrum och resecentrum med tillgång till buss- och tågtrafik. Från planområdet är avståndet till centrum via gång- och cykelvägen hälften så långt som bilvägen. Den strategiska placeringen med närhet till centrum, kollektivtrafik och friluftsliv gör att exploateringen påverkar miljömålet om God bebyggd miljö, Frisk luft

och Begränsad klimatpåverkan på ett positivt sätt. Kommunen har översiktligt redogjort för berörda miljömål. Länsstyrelsen anser att det är tillräckligt.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att samtliga projekt bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. Klimatförändringar i form av ökad och intensivare nederbörd, höjda medeltemperaturer och värmeböljor, samt stigande havsnivåer, medför konsekvenser för i stort sett alla samhällssektorer och anpassningsåtgärder är därför nödvändiga.

Det är viktigt att planområdets lämplighet över tid utreds utifrån en analys av relevanta klimateffekters inverkan på området, till exempel om ökad nederbörd kan medföra översvämningrisk från höga flöden i närliggande vattendrag, om intensiva värmeböljor kan innebära problem med överupphettning i tätbebyggda områden eller om en havsnivåhöjning kan medföra en permanent översvämning av hela eller delar av planområdet. Analysen bör sedan ligga till grund för beslut om lämplig markanvändning, samt vilka eventuella klimatanpassningsåtgärder som behöver integreras i planförslaget för att möta effekterna av ett förändrat klimat.

Social robusthet, tillgänglighet och användbarhet

Barnkonventionen blev en del av svensk lagstiftning från den 1 januari 2020. Det är viktigt att trygghet och säkerhet implementeras i arbetet med detaljplanen. Dvs trygghet till/från busshållplatser, till skola m.m. för att ingen, såväl unga som äldre ska känna sig otrygga. Det är även av vikt att områden som är allmänna tillgängliggörs för funktionshindrade.

Energihushållning

Plan och bygglagen (2010:900) anger i 2 kap 3§ att planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, bl.a. genom en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

I samband med planering påverkas möjligheterna till hållbar energianvändning på främst tre sätt:

1. Möjligheten till effektiva transporter, genom t.ex. lokalisering och infrastruktur.
2. Möjligheten till hållbar energianvändning i byggnader genom effektiv användning och användning från förnybara källor.
3. Möjligheten till produktion av värme eller el från förnybara källor.

Faktorer att beakta är bland annat lokalisering, exploateringstal, parkeringsnorm, avstånd till kollektivtrafik och turtäthet, möjligheter att försörja den nya bebyggelsen/anläggningen med fjärr-/närvarme och solvärme, tillgång till service samt funktionsblandning.

Redovisning av detaljplanens konsekvenser på fastighetsnivå

Enligt 4 kap. 33§ PBL ska konsekvenserna på fastighetsnivå för organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder framgå av detaljplanens planbeskrivning. Kommunen behöver i kommande planhandlingar redogöra för konsekvenserna på fastighetsnivå så att varje fastighetsägare lätt kan utläsa hur den egna fastigheten påverkas.

Elektronisk kommunikation

Den digitala infrastrukturen ska enligt 8 kap. 4 § punkt 10 PBL ingå som en del i planbeskrivningen. Där står det att "Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bredbandsanslutning". Där det är lämpligt kan rekommenderade anläggningsmetoder ingå.

I 3 kap. 20a § plan- och byggförordningen (PBF) preciseras hur PBL:s bestämmelser avseende detta egenskapskrav ska användas. Vidare har Boverket tagit fram nya allmänna råd (2017:1) om bredbandsanslutning. Det anges också i 3 kap. 20a § PBF att

1. En byggnad som innehåller bostäder eller arbetslokaler ska vara projekterad och utförd på ett sådant sätt att lägenheterna lätt kan anslutas till ett höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.
2. Ett flerbostadshus ska vara utrustat med en accesspunkt i eller utanför byggnaden.

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att redogöra för den digitala infrastrukturen i kommande planhandlingar.

Information

Länsstyrelsen vill göra kommunen uppmärksam på de nya krav på laddinfrastruktur för laddfordon som kommer av EU:s energiprestandadirektiv och håller på att implementeras i Plan- och Bygglagen. Se mer i Regeringens Lagrådsremiss.

Lagen trädde i kraft den 15 maj 2020.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Lena Ekroth med planarkitekt Carina Burelius som föredragande. I ärendet har arkeolog Magnus Petersson, klimatanpassningssamordnare Sanna Dufbäck Fornander, lantbrukshandläggare Per Svantesson, biolog Annika Lydänge, miljöhandläggare Johanna Svensson, områdeskyddssamordnare Åke Widgren och naturvårdshandläggare Elvira Isacsson Nilsson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia (utan bilaga) till:

Miljöförbundet Blekinge väst